

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Letna naročnina v državi 80 Din, Europi 72 Din, z Mar. Listom letno 100 Din, v državi prek morja 3 dolare na leto. Novine i. M. List s kalendarom. Na skupni naslov pri širitelju v državi je letna naročnina 24 Din. Plačati se mora naprej. Št. položnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. Cena oglasov: Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din, i. tak niže. Poslano med tekstom vsaka reč 2 Din, mali oglasi do 10 reči 5 Din, više vsaka reč 1-50 Din.

Vredništvo v Lendavi hš. 67. — Uprava v Črensovcih, Slovenska Krajina.

„Transport ide!“

To sta dve čarobni reči, šterivi se zdaj noč pa den čujeta od jezera i jezera naših ljudi. „Transport ide“, z njim sosid, sorodnik ali poznanec, on pa ne. Pa je sosid, po njegovej sodbi se zna, menje potreben, ve ma lepšo hišo, več zemlje i menje dece. Pa denok: sosid ide, on pa ne! Šušla se celo, da je nekde dao vekšo šumo, što zna? Glavno je, da „transport ide“ i sosid ž njim, on pa ne! To mišljenje ga vrže s poste, vej tak ne mogo spati. To mišljenje ga tira na Borzo, na srez, na občino, na farof, samo, da kem prve dokaže, da je tudi on potreben, da tudi on dobi dovoljenje za odhod.

I kda to dovoljenje dobi tudi on, niti te se ne pomiri. Te se samo šče začne mrzla naglica, da bo ja šo s prvim transportom. I gda pride v tujino, te se bo ta naglica povišavala: tam de delao na akord, kak največ, da ja kim več zasluži. Tam se bo gnao tak, da ga bo tovariš, domači ali tuj delavec, preklinjal sovražo, ar gospoda zdaj smejoč zahtevle od vsej isto hitrost: zakaj pa ne, če pa tak dosta več opravijo, gospodar dosta več zasluži, plača pa kak prve. V tujini bo meo čas samo za delo, hrano de si omejo do skrajnosti, celo stradao de, samo da več zasluži. Včas si bo mogoče privoščo kakšo kupico vina, da pozabi vsakdnešnje grozno trpljenje. Samo za delo bo meo čas, za dušo gvušno ne, zvün najbole redkih izjem. Že računa v mislj kak de zozidao, ali povekšao hišo, prve hlev, ar je živina bole važna, ar se lahko drago proda.

I če se njemi pri tom zgodí, ka Bog svetopisemskomi bogatini veli: „Bedak, šče to noč bodo terjali dušo od tebel!“ I bogastvo, čido bode? Mogoče sinovino ali hčerino, ki bodeta v par mesecaj, ali šče prve, zapravila, ka je oča ali mati leta i leta spravlo.

Za takše misli nega časa. Vlak ne čaka, samo malo zamude de mogoče meo zavolo znežnih zametov.

Bodete ugovarjali: „Prečno gledaš! Ne vidiš milijonov, ki pridejo v domovino!“ Istina je, ne vidim jih, globočina jih je požrla, brezi božega blagoslova so vküper šli, zato brezi blagoslova izginjajo. — Vidim pa trume globeli dušnih prepadov, v šterih se vlačijo naši izseljenci kak trüdne sence... Neizmerno mi je hüdo i grozno, če pomislim, ka se bo v bodočnosti rodilo. Otrok najbrž ne, ve so se navčili, kak trbe preprediti njihov prihod na svet. Ka potem? Počasno izumiranje ljudstva, tihe domačije, mrtveče tihe, brez kričanja dece, zapušče-ne zemlo, ar nega nikoga, što bi jo z lübeznijov obdelavao, prazne dalešnje ceste.

Če bi bio Jeremija, bi spevao žalostne pesmi. Ve se je pa teliko gučalo od potrebe notrašnje kolonizacije, da ne bi bilo potrebno iti v tujino, kak moderni süžnji. Od javnoga dela: Mura ja nestrpno čaka, da bo skoro začala novo razdiralno delo. Na brigaj ljudje sneg grabijo i „cincele“ s streh, da bo nekaj vode, ar v dolino zavolo prevelkoga snega ne morejo, vodnjaka pa na bregi nemajo. Pa bi se smelo tudi šče dale elektrificirati našo krajino; vidi

Dežela „tisočerih jezer“.

Tako bi lahko nazvali deželo Fincev. Kdo so Finci? Pod pritiskom slovanskih plemen so v 8. st. prišli iz krajev med Volgo i zapadno Dvino na sedanji prostor. Pri tem so Laplace pritislili proti sevri. Prilicili so se tamošnjim skandinavskim plemenom. Bili so predvsem poljedelci.

Najbolj je nanje vplivala Švedska: kralj Erik Edvardson je na papežovo željo na Finsko poslal dominikance in frančiškane. Protestantizem 16. st. je imel velik vpliv tudi na to deželo.

Že koncem 18. st. se je začela vzbujati finska narodna zavest. „Finsko literarno društvo“ je bilo ustanovljeno leta 1831. Med ustanovitelji je bil pesnik Kuneberg, ki je v švedščini napisal finsko narodno himno „naša zemlja“ (nart land). Boskinen je napisal finsko zgodovino („Snomen historije“); finske narodne pesmi je zbral pod imenom „Kalevale“ i „kanteleto“ Lenprot, prvi molitvenik v finščini pa je izdal Nikola Agrikola. Sploh je veliko vlogo pri prosveti igrala narodna duhovščina in akademska mladina. Ustanovila so se kmečka vseučilišča, kjer so kmetje dobivali tudi strokovno gospodarsko znanje. Pri Fincih ni nepismenih, antialkoholizem je izredno močan. Zelo vplivne so tudi žene, ki imajo iste državljanke pravice kot moški. Novinarstvo je izredno razširjeno: i. 1898 je v Helsingfors-u samem izhajalo 83 periodičnih izdanj.

Finski pisatelj Topelius tako označuje svoj narod: „Podnebye, tradicija (izročila) je vplivalo na Fince, katerih očitna nasprotja presenečajo tujca. Značilne sposobnosti so nezmagljiva vztrajnost, dolgo temeljito razmišljanje. Miren, v smrti nevarnosti

Razgled po katoličanskem sveti.

Italija. Italijanski novinarji so svečano proslavili den svojega nebeskoga zaščitnika sv. Frančiška Saleškoga. Vdeležili so se sv. meš i obiskali mestne škofe, ki so jim držali vzpodbudne govore za vztrajnost v bramb i katoliških načel. Mesta Bologna, Vicenza, Padova, Milano i Perugia so na dostojen način proslavila zaščitnika novinarov. — V Bologni so v začetki februarja na svečani način proslavili spomin na † papo Pija XI. Proslavese je vdeležilo večškofov, vno go duhovščine, zastopniki šol, civilnih i vojaških oblasti. Glavni govornik na proslavi je bio kardinal Pizarro, ki je v svojem govoru omenio velike zasluge pokojnoga pape za Kristušovo cerkev v Italiji i po celom sveti.

Francija. V kraji Moselle je na edno šolo spadno goreči aeroplan v časi, kda se je v šoli vršo pouk. Č. s. vučitelica Ignase najmre, da šče ne zadosta včinjeno v tom pogledi. I dvojni grofovski hipermaksimum bi se bojda letos še smeo razdeliti, ne samo nepotrebnim dobrovolcom, nego predvsem potrebnim siromakom. Pa Bog zna ino oblast, ka vse bi se šče lahko doma delalo, da ne bi trbelo iti robít v tujino.

Bile so ankete, sestanki, predlogi. I uspeh? „Transport ide!“ Kak dugo šče?

oprezen, Finec dolgo čaka in okleva, ali potem nezaustavljivo dela. Navajen je starega, novega ne mara. Strogo se drž i obveznosti, spoštuje pravičnost, ljubi svobodo, je gostoljuben. Poštenje in globoka vera v resnici označujeta njegov iskren i pravi strah Božji. Dolgo traja, da dobiš vero v Finca, ali potem se nanj lahko nasloniš.“

Finci so eni od najboljših vojakov na svetu.

O vplivu podnebja krasno govori Juhan Aho: „Tam v rodni zemlji sonce poševno sije in je mrzlo. Zemlja je trda in neplodna, drevje na severu kakor grmovje. Kakor rastlina se z obema rokama in zobmi držimo rodne zemlje. Kdor bi nas hotel od nje odtrgati, bi mu ostalo samo steblo v rokah, korenje pa bi znova pognalo. Naš meč je bila motika, s katero smo osvojili zemljo.“

In vendar so Finci znali granitno površino svoje zemlje pretvoriti v plodno orno zemljo: zažgali so gozdove in s tem pepelom mešali zemljo. Finska je imela 55% gozdov, to je največ v Europi. — Danes Finska proizvaja preko 15 milijonov kil sirovega masla.

Finski narod se je boril z Rusi za obstanek že od l. 1727, ko je ruski car Peter Veliki stal na obali Baltika. Vendar je pravilno povedal E. Westermarck: „Edino orožje, v katero verujemo, je kultura razuma in sposobnosti, kar nam je dala skandinavska civilizacija. Naši ruski sovražniki ne razumejo moči tega orožja. Tudi če bodo proti nam uporabili največja nasilja, vendar upamo, da ne bi zlomili odpora naše moralne moči.“ (Ada Nedveckaa).

cija André je požrtvovalno nosila male ranjence na varnejše mesto. Naednok je v gorečem aeroplanu nastala eksplozija i plamen je zajeo sestro, ki je v plameni vmrla kak žrtev lübezni do bližnjega. — V Franciji je osnovani poseben odbor za pomoč Polakom, ki so postali žrtve vojne. Pokroviteo odbora je Albert Lebrun, predsednik francoske republike, začasni predsednik pa je Daladier, preds. min. sveta. Člani odbora so tudi kardinal Verdier, Baudrillard, Mons. Grente i več diplomatov, akademikov, parlamentarcev, generalov i kulturnih delavcov.

Tihi Ocean. Otoka Wallis i Futuna v Tihom Oceani redkokda na leto dobita pošto i sta kak da bi bila odrezaniva od sveta. Kda so tamkajšnji misijonari zvedili, da je v Evropi vojna, so o tom obvestili svoje vernike i včasí so se začle opraviati javne molitve za mir.

Etiropija. Meseca januara je v bolnici v Addis-Abebi vmro goreči misijonar kapucin P. Kerubin da Campitello di Fossa. Pred dvema letoma je prišeo v družbi nešternih kapucinov iz Trenta, da bi nadomestio tri vmorjene sobrate. Obiskavao je betežnike, ki so meli različne nalezljive bolezni i je tak tudi sam zbetežao. Vmro je kak žrtev duhovniške gorečnosti.

Okrožnica papeža Pija XII.

„Summi Pontificatus“.

V izpolnjevanju te dolžnosti pa se ne bomo dali voditi od zemskih ozirov, ne bomo se ustrašili ne nezaupanja, nasprotovanja in nerazumevanja, tudi ne bomo utihnili iz strahu, da bi nas kdo napak razumel ali napak razlagal — storili bomo svojo dolžnost vedno in vselej, prežeti tiste očetovske lübezni, ki sama trpi, ko vidi, da sinovi trpe v boleznih, in jim nudi zdravila — po zgledu božjega Pastirja, ki je luč in obenem lübezen: „Bomo ostali v resnici in v lübezni.“ (Ef 4, 15).

Začetek vsega zla, ki vanj drvi kakor v prepad današnji čas v duhovno bedo duš i pomankanje čednosti, je ta nesrečni zločin, ker hočejo mnogi Kristusa Gospoda pregnati iz Njegovega kraljestva, zavračajo postavo resnice od Njega dano, in nočejo poznati zapovedi lübezni, ki Njegovo kraljestvo kakor z nekim božjim navdihom neguje in utrjuje. In vendar se morejo ljudje vrniti na pot zveličanja le, ako bodo čistiti Kristusa na Njegovem kraljevskem prestolu, pripoznali pravice Njegove kraljevske oblasti in ako bodo posamezniki in vsa družba zopet držali postavo krščanske pravice i lübezni.

Ko Vam, častiti bratje, to pišemo, Nam je došla strašna novica, da se je nesrečni vojni požar, ki smo ga tako že oskušali preprediti, žal že razvnel. Pero skoraj zastaja, ko pomislimo na neizmerno bedo onih, ki so se do sedaj veselili v svojem družinskem krogu gotove, čeprav zmerne in skromne udobnosti. Z največjo bolestjo je napolnjeno Naše očetovsko srce, ko v duhu naprej vidimo, da ne bo nič dobrega vzrastlo iz semena sile i sovraštva, ki mu že meč reže krvave brazde. Toda, ko premišljujemo o toliko bližajočih se grozotah in se zgražamo ob misli na še hujše, ki bodo prišle, smatramo za svojo službeno dolžnost, oči in duha vseh, ki so še dobre volje, neprestano opozarjati na Njega, v katerem edinem je zveličanje človeškega rodu; na Njega, pravimo, čigar usmiljena in mogočna roka more zaustaviti to nevihto; na Njega, končno, čigar resnica i lübezen moreta razsvetliti razum i vneti voljo tako velikega števila onih, ki jih mečejo sem ter tja valovi zmot i neurejene sebičnosti in ki se že skoraj potaplajo v globočino razdora i boja; tudi te je treba pripeljati nazaj k najsvetejšemu vladarstvu Jezusa Kristusa i njih obnoviti v Njegovem duhu.

Morda je upravičeno upanje — Bog daj, da bi bilo to res — da bodo mnogi, ki so doslej slepo hodili po potih modernih zmot, ne da bi se zavedali, kako spolzka i negotova so ta tla, v tej uri največje stiske izpremenili svoje misli in nazore. Morda bodo mnogi, ki doslej niso upoštevali važnosti vzgojnega i pastirskega poslanstva Cerkev, sedaj bolj razumeli in cenili svrila Cerkev, ki so jih v navidezni trdnosti preteklih dob molče prešli.

Stiska i gorje sedanjega časa tako pričata za krščanstvo, da mora že to samo duše moč-

neje nagibati k resnici kot karkoli. Iz goščave zmot in krščanstvu sovražnih gibanj so pognali tako trpki in strupeni sadovi, da so ti sami njihova najtežja obsodba.

Ure takih bridkih razočaranj pa so večkrat tudi ure milosti, mimohod Gospodov (prim. 2 Moz 12, 11), ob katerem se na Odrešenikov klic „Glej, stojim pri vrati i trkam“ (Raz 3, 20) odpirajo vrata, ki se sicer nikdar ne bi odprla. Bog nam je priča, s kako sočutno lübeznico in sveto radostjo se naše srce obrača do tistih, ki po vseh teh žalostnih izkušnjah čutijo v sebi novo, neutešljivo in rešilno hrepenenje po resnici, po pravici, po Kristusovem miru. Pa tudi do tistih, ki jih še ni osvetlila luč od zgoraj. Naše srce ne pozna drugega kot lübezen i Naše ustnice za nje nimajo drugega kot vroče prošnje k Očetu luči, da bi v njihove brezbrizne ali Kristusu sovražne duše poslal žarek tiste luči, ki je nekoč Savla izpreobrnila v Pavla i ki je pokazala svojo skrivnostno moč tudi v najtežjih dobah Cerkev.

K celotni znanstveni razpravi zoper zmote našega časa se bomo vrnili morda kdaj pozneje, ko duhovi ne bodo toliko zavzeti od žalostnih zunanjih dogodkov; danes se omejimo le na nekatere temeljne pripombe.

Ljudje našega časa, častiti bratje, so k blodnjam preteklosti dodali še nove zmote in jih dognali tako do skrajnosti, da iz tega ne more priti drugega kot popolno razdejaje. Povsem gotovo pa je, da je prvi i najgloblji vzrok vsega gorja, ki stiska današnje družbo, v tem, da se tako v zasebnem kot družabnem življenju in v mednarodnih odnosih taj i zametuje neko splošno merilo nravnosti in poštenosti, da se zametuje in pozablja naravni zakon, ki ves temelji v Bogu, vsemogočnem stvarniku vsega i Očetu vseh, vrhovnem i neodvisnem zakonodavcu, modrem i pravičnem sodniku, ki dobro plačuje in huco kaznuje. Kadar pa Boga ni več, se zamajajo vsi temelji nravnosti, utihne ali vsaj polagoma oslabi tudi glas naravnega zakona, ki celo nekulturne narode uči, kaj je dobro i kaj je zlo, kaj je dovoljeno, kaj ne, i jim vzdržuje zavest, da bo o dobrih i zlih delih treba dajati odgovor pred vrhovnim Sodnikom.

Veste pa, častiti bratje, da se je zametavanje temeljnih osnov nravnosti v Evropi začelo z odpadom od tistega Kristusovega nauka, ki ga varuje in uči prestol svetega Petra. Evropa je v preteklih dobah rastla v tem nauku, ki ji je dajal duhovno strnjenost i je dosegla tudi tak svetni napredek, da je v marsičem postala učiteljica drugim narodom in drugim delom zemlje. Ko pa se je potem v svojo največjo nesrečo ločila od nezmotljivega učeništva Cerkev, so mnogi od Nas ločeni bratje šli tako daleč, da so zavrgli celo osrednjo versko resnico krščanstva, božanstvo Kristusovo, i tako pospešili duhovno razkrajanje Evrope.

(Dalje.)

Nedela v postni štrta.

Odišeo je Jezus na ono stran Galilejskoga, to je Tiberijskoga morja. Šla je pa za njim velika vnožina, ar so vidili znamenja, štera je delao nad betežniki. Jezus je šo na goro i tam sedo s svojimi vučeniki. Bila je pa blüzi pasha, to je vüzem, svetešnji den židovski. Kda teda Jezus povzdigne oči i vidi, da prihaja k njemu kroto velika vnožina, veli Filipi: „Kde naj kúpimo krúha, da bi eti jeli?“ To je pa pravo, skušavajoči ga, ar ja sam znao, ka ma za činiti. Filip njemi odgovori: „Za dvesto denarov krúha njim ne dojde, či gli ga vsaki kaj malo dobi.“ Eden zmed njegovih vučenikov, Andrej, brat Šimona Petra, njemi veli: „Tü je deček, ki ma pet ječmenih krúhov i dve ribi, ali ka je to za teliko lüdi.“ Jezus pravi: „Velite lüdem sestü.“ Bilo je pa vno go trave na tistom kraji. Vselo je možkih glav okoli pet jezer po števeli. Na to je vzeo Jezus krúhe, se Oči zahvalo i je razdelo med sedeče; prav tak tüdi ribe, koliko so šteli. Kda so se pa nasitili, je pravo svojim vučenikom: „Poberite drobtinjce, štero je ostalo, da ne prejde.“ Pobralli so tak i napunili 12 košarov z drobtinjom od petih ječmenih krúhov, štero je ostalo od onih, ki so jeli. Kda so zato lüdjce vidili čüdo, štero je včino, so govorili: „Te je zaistino prorok, ki more na svet priti.“ Ar je Jezus teda spoznao da šcejo priti i ga zgrabitü, da bi ga postavili za krala, je pali sam pobežno na goro. (Jan. 6, 1-15).

*

Ta zgodba, ki smo jo čüli, je lepa, zanimiva i vesela. Pet krúhov i dve, pa pet jezero mož, lačnih i trüdnih — pa vsi nasičeni. Potem pa še 12 košar ostankov! To so lüdjce gledali! Ne je čüdnö, da so šteli Jezusa za krala napraviti. Se zna, Jezus je njihovoga kralstva ne potrebovao. Pač pa so bili v veri v njega vsi potrjeni, da so priznavali i vzklikali: To je zaistino prorok, ki ma na svet priti!

Jezus je nasito to vnožico z navadnim krúhom zato, da jim je začeo nato govoriti o nebeskom krúhi. „Ne delajte za jed, ki mine, nego za jed, ki ostane za večno življenje! Jaz sam krúh življenja. To je krúh, ki je prišeo iz nebes. Ki jej te krúh, bo živeo vekomaj.“

Nepretngani čüdež je to, kak Bog hrani i nasičuje na sveti vsaki den vse lüdi z zemelskim krúhom. Ali še brezi primere vekši čüdež je, kak nasičuje vsaki den nepregledno vnožico lüdi z nebeskim krúhom. Tüdi te krúh raste, se vnoži. Kem več se ga razdeli, več ga je. Ne zmanjka ga nigdar. Koliko je na sveti ciborijov, koliko svetih hoštij! Vsaki jo dobi, ki si jo želi.

Pomisli: Ali se more Bog bole ponižati, kak gda postane naša jed? Če bi nám pravo: Vzemite me i pohodite me z nogami, to bi bilo še vekše poniževanje; a to bi bilo nespodobno. Zdaj pa pravi: Vzemite me i pojte me!...

Gospod, što si ti i ka sam jaz, da se do mene tak ponižavleš? Gospod, nesam vreden! Bejži od mene, ar sam grešen človek! Pa ne, ne! Ne bejžati od Jezusa, nego približati se njemu, ga sprjeti i povžiti, — to je njegova vola.

On hrepeni po združeni z nami. Srce, puno lübezni do nas, ga k nam žene. Šce biti ves naš — da bomo mi njegov. On od toga nema nikaj, samo mi mamö od njega nekaj, mamö vse.

Ali si že opravo vüzemske sv. spoved? Ne odlašaj. Jezus to čaka, čeravno si grešnik. Vse ti šce odpüstiti, če samo ti šceš.

Bodimo zavedni in ponosni Slovenci.

Danes v času vseobčega potovanja ljudi po svetu, smo veliko bolj opazovani in izpostavljeni kritičnim očem, kakor poprej nekda. Sami vidimo, da se ne zadovoljujemo več z življenjem samo doma, ampak nam pogledi hitijo v svet — ven iz ozkega kroga ljudi. Željni smo znanja, želimo vedeti in videti, kako in kaj je drugod — kako žive in delajo drugi. Vsak, ki je količkar vnet za napredek, se napoti iz svoje stalne okolice ven v svet, da se razvedri in da vidi, kako je tam. Lahko rečem, da je svet danes v poletnem času stalno v preseljevanju. Stalno bremo o turistih — potnikih — izletnikih. Ti popotniki — izletniki — posebno mestni ljudje, pa opazujejo, se zanimajo za ljudi in njih šege — navade, za gospodarsko stanje, pa tudi za miselnost — značaj in za kulturno stanje kraja po katerem potujejo ali v katerem se zadržijo nekaj dni.

Tudi k nam so začeli posebno zadnje čase ponovno zahajati tuji — mislim Slovence in ostale državljane, pa tudi potnike — izletnike izven naših državnih meja. Vsi ti nas opazujejo, četudi se nam zdi, da ne. Vsi ti se zanimajo za vse, kar vidijo, slišijo pri nas. Vse si skrbno zapomnijo in vse to potem pripovedujejo svojcem ali pa celo širijo v časopisju. Z eno besedo — svetu nas predstavijo take, kakršne smo se jim več ali manj pokazali, kar nam bo v čast in ponos ali pa v sramoto — odvisi od tega, kak vtis smo napravili nanje, ki so ga vzeli s seboj.

Večkrat sem že prišel v stik z ljudmi, ki so bili v naših krajih, vsi ti so mi pripovedovali, kaj so videli, kaj se jim je dopadlo in kaj jih je nekoliko razočaralo. Po večini so bili navdušeni nad našo pridnostjo, delavnostjo in skromnim življenjem, ter nad snago naših domov in reda okoli njih. Ni se jim pa dopadlo to, da smo tako malo ponosni na našo preteklost, premalo se jim zdimo zavedni, vse premalo se zanimamo za slovensko štivo in knjigo. Celo naše domače slovenske liste premalo beremo. So kraji, ki se premalo zanimajo za domači tisk — kaj pa šele za obči slovenski dober tisk.

Deloma imajo ti ljudje prav, kajti res so še med nami mnogi, ki še žive v neki dremavici in se kar ne morejo vbuditi iz preteklega mrtvila. So še med nami, ki si ne vzamejo ničesar k srcu, še manj se pa zanimajo za koristno štivo, ki je neobhodno potrebno, če hoče človek iti z duhom časa in napredovati gospodarsko ter kulturno prosvetno.

V preteklosti so nas naši bivši gospodarji tako zapostavljali in poniževali, da smo se navadili našega meglenege stanja in smo bili zadovoljni, če smo si lahko na grofovski njivi s trdim delom zaslužili kak „križ“ pšenice, kako „šajbo“ sena in otave. Šola je bila ona sila, ki nas je učila poniževati sebe — le ogrski jezik nam je vsiljevala, lastnega pa prepovedovala. Brate onstran Mure tajila. Učila nas je o „štajercih — kranjcih“, povedala pa ni, da so to Slovenci. Učila nas je, da smo se otroci tožarili med seboj in pisali kazni, če je kateri govoril v materinščini na šolskem dvorišču ali pa v šolski sobi. Seveda se mi tedaj tega nisimo zavedali, ker nas ni nihče podučil, da sami sebe ponižujemo. „Novine“, naše glasilo, je bilo šele v povojih in tega tudi pisati niso smele. Vse to je, hvala Bogu, minulo.

Dedeki in mamice, ki so doma govorili z nami v slovenščini, so nam vcepili materinščino globlje v dušo, nego šola tujo govorico. Toda stari hlapčevski duh še ni zamrl v nekaterih, ampak tiči v njih podzavesti in ne da jim, da bi jasno prišli k zavesti, da so Slovenci, ki so po tolikih ponižanjih osvobojeni in sprejeti v naročje skupne slovenske domovine.

So med nami, ki nikakor ne morejo zatreti v sebi stare suženjske miselnosti, ki se je vsiljevala z one strani Rabe in nas napajale stoletja. Niso še začutili toplega diha slovenskih sapic od onstran deroče Mure, ki vejejo tako toplo in božajoče v obliki lepe slovenske pesmi in govorce naših bratov in sester.

To, kar so naši dedeki in mamice odbijali, skušajo nekateri umetno vtihotapljati misleč, da bo potem bolje. Varajo se! Malo nas je Slovencev v veliki družini narodov. Ta majhnost je vzrok našega posebno kočljivega in težkega položaja, marsikom naše maloštevilno vsiljuje občutek manjvrednosti, ki se danes spričo mednarodne brezpravnosti posebno rada vsiljuje. Tisti, ki hodijo v tujino vidijo večkrat na zunaj vse blesčeče in lepo, če bi pa globlje pogledali tja, kamor ne smejo ali nimajo prilike, bi prišli v marsičem do drugega prepričanja. Naš narod ima toliko zdravih prvin v sebi, da se lahko dvigne po svoji kvaliteti in kvantiteti (zmožnosti in številu), zaveda se svojega poslanstva na svoji zemlji (mislim splošno Slovence). Ta zavest in ljubezen do lastne zemlje nas uvršča med resnično kulturne narode, ki so številnejši sicer. Toda ni število merodajno, ampak kultura zagotavlja narodu častno mesto med narodi. Mi nismo po lastni krivdi na splošno zaostali za brati onstran Mure, ampak po krivdi naših stoletja nam vladajočih „hercegov in grofov“, ki nam domačina niso samo vrgli v svoje „puszta“ ampak nam ga nasilno s pomočjo šole odujili, ako je že dosegel kako mesto v državni službi. Zato pa tudi toliko imen slovenskega porekla in drugih Slovanov med ogrskimi razumniki (inteligenti). Zato pa odslej vsi mi, ki čutimo in se zavedamo, da smo Slovenci, moramo stremeti za tem, da v poslednjem našem človeku vzbudimo zavest, da je Slovenec in da bo ponosen nato.

„Meni jo branijo...“

Ona je bila Angela, on pa Martin. Ona je bila najlepša v revni družini, on najstarejši v bogati.

Angela in Martin sta se res ljubila. Ali bogati oče tega ni mogel videti. Zato je prišlo tako daleč, da je bila gostinja samo ne domu neveste in Martina bogata družina več ni priznavala za svojega. Ali Martin je bil junak. Tudi je bil vojak, na velikih evropskih frontah med svetovno vojno. Ni se bal trpljenja, ni bežal pred svetom. Zdaj je moral celo bežati v svet.

Šla sta oba, pri Martinovih starših se nista poslovila. Koliko let sta garala v Franciji! Ona je morala negovati cel kup tujih otrok, svojih pa ni mogla imeti. Pa je vendar bil to njeni najlepši sen... On je moral garati na zemlji. Strašna ti francoska zemlja, nikdar nasičena tuje krvi... Domačin nikdar ni tvojih grudi, tvojih brazd s tako ljubeznijo preobračal kakor tujec. Tujec, ki je s tem tišil spomin na lastno zemljo v domovini...

MISIJSKA POROČILA

Tezpur, Assám (India) 16. jan. 1940.

Prečastiti Gospod!

Oprostite, da sem tako dolgo časa molčal! Veste, med šolskim letom sem bil zelo zaposlen in zatopljen v bogoslovnih knjigah. Zdaj pa, ko sem na počitnicami, Vam zelo rad napišem par vrstic. Vaši listi me redno in zvesto obiskujejo. Jaz pa nasprotno se Vam oglašam tako redko. Vendar pa ne mislite, da sem pozabil na Vas, preč. gospod in na našo skupno zibelko, na lepo Slovensko Krajino, marveč se Vas spominjam pogostoma v svojih molitvah, Bog Vam stotero plačaj za vse, kar se trudite in žrtvujete za uboge misijonare! Letos so me gospodje predstojniki poslali na počitnice v Tezpur, ki je ena izmed najbolj cvetočih misijskih postaji v Assamu. Tukaj imam priliko si pogledati od blizu misijonarjevo delo, njegovo požrtvovalno življenje, njegove trude, težave in uspehe. Na tej postaji so štirje misijonarje, ki vedno hodijo okrog za dušami in se trudijo, da bi čimveč duš izrgali iz poganstva in iz drugih krivih verstev in pripeljali v pravo vero, v Kristusovo Kraljestvo. Niti en trenutek ne počivajo. Zakaj bi pa počivali, ako je pa toliko duš v nevarnosti in ko tudi neprijatelj iz pekla in njegovi pristaši nimajo počitka? Ti štirje misijonarje skrbijo za 14.462 katoličanov, ki so raztreseni po riževih in čajevih poljih, ki obsegajo okrog 9.138 km² in povprečno se razprostira 95 km v dolžino in širino; v resnici pa samo v dolžino se razprostira do 160 km. Večinoma teh kristjanov je podeljenih v približno 150 skupščin ali občin, katere misijonarje, ki imajo sedež v Tezpurju, hodijo obiskat in tolažiti z božjo besedo in s sv. Zakramenti. Drugače, če hočejo govoriti ali priti do misijonarjeve postaje, morajo potovati več ur, nekateri celo en dan, drugi pa dva dni. Seveda toliko porabijo, če hodijo peš, sicer pa, kjer je železniška proga ali autobus, veliko manj. Toda ti reveži se zelo redko poslužujejo te modernih sredstev, zanje je treba denarja.

S tako lepim številom kristjanov bi že imeli veliko za opravito štirje, ako bi bili v enem samem mestu ali v par mestih, kaj pa naj rečemo, če so ti kristjani posejani na poprej omenjeni površini? Kot sem rekel, misijonarje ne mirujejo, samo da bi je čimvečkrat obiskali. Pa vendar nekatere skupine kristjanov imajo srečo videti le enkrat na leto misijonarja. Vzrok je, da je nas misijonarjev preveč malo.

Samo da omenim en primer. Takrat, ko misijonar obišče kako skupino kristjanov, je zanje velik praznik. In očeta misijonarja sprejmejo kot največjega gosta z največjimi paradami in slovesnostmi in ga spremljajo z godbo (ki je sestavljena le z bobni in s kako prščalko) in z prijetnimi petji. Tedaj si vsi verniki lepo očistijo svoje duše s sv. spovedjo in sv. obhajilom, ki je za marsikaterega tudi sv. popotnica v boljšo domovino in tako pobožno goreče prisostvujejo pri maši, da človeka, ki je navzoči, kar gane do solz. Človeku se zdi, kot bi bil v prvotnem času krščanstva, v času apostolov. Ob tej priliki misijonar se čuti zares srečnega, kajti žanje, kar je obrodilo božje seme, posejano v njih srca. Vsakokrat ima lepo število za krščanje in nekoliko zakonov. Pri tem veliko pomagajo katehisti. Tako predkratnik se je eden izmed tukajšnjih misijonarjev vrnil na svojo postajo in nam je pripovedoval, da obiskana skupina ni videla misijonarja 9 mesecev in ob tej priliki je imel srečo okrstiti osemnajst oseb, ki so bili nekateri sinovje katoliških staršev, drugi pa so se spreobrili iz poganstva in iz krivih verstev v našo vero. In to v šest dneh. Vidite, da misijonar večkrat požabi na vse svoje trude in težave, zlasti ko mu Bog da milost da krsti tako lepo število in jih prerodi h Kristusu.

Koliko več bi se storilo v misijonih, zlasti v takih cvetočih misijonih, kjer je že polje pripravljeno, kot jih tukaj jaz zaenkrat samo ogledujem, ako bi bilo več Gospodovih delavcev na Njegovem polju. Misijonski poklic, misijonarjevo življenje je jako lepo in prezvišeno življenje, sicer pa, da povem resnico, je tudi težko in požrtvovalno. Toda, ker imamo pred seboj ta prezvišeni poklic, reševati duše in sodelovati pri razširjenju Božjega Kraljestva na zemlji, in s tem si rešiti tudi svojo dušo, nobena težava in nobena žrtev nas ne plaši na poti, ki vodi k temu prezvišenemu cilju. (Dalje pride.)

Martin je začel razmišljati, Angela je videla večkrat oblake v njegovih očeh. Čudno, prečudno: iz njegovih očí, ki se v svetovni vojni niso zarosile, se zdaj večkrat solza zaleskeče.

Martin, ki se od očeta ni poslovil, mu je zdaj celo pisal. Celo „za tobak“ je očetu poslal večjo vsoto. Tudi oče je odgovoril in vabil najstarejšega sina domov.

Martin se je vabilu odzval. Sicer se Angela nekoliko boji, ali Martin je zdaj odločen. Že je odpovedal službo in se pripravljajo za potovanje v domovino, po dolgih desetih letih. Nič mu ni žal, da doma ne bo mogel imeti radia, ki ga je ženi pred par leti kupil za novoletno darilo. Sedaj ga bo podaril vrlému Poljaku in njegovu družini, ki so jima bili zvesti tovariši toliko let.

Čudna moč razdalje, ki spreminja srca: bogatega očeta v ljubečega, trdega sina v nežnega.

Čudna moč trdega dela, ki udariš s tako silo na najbolj skrite strune, da tudi te zazvenijo v polni zvočnosti družinske in domovinske ljubezni...

Tujina, če te moram tolikrat preklinjati, v tem te blagoslavljaj, da daješ zatočišče tistim, ki se doma ne bi smeli ljubiti. In da večkrat odpreš še kamenita srca tistih, ki tvoje trde roke niso čutili. Camplin.

Poslednji trenutki.

Kot sladka pesem se razlije prek ravnin v pozdrav jutranji zvon.

Bolnik odpre oči in zre v podobe iz mladostnih dni...

Telo se strese... zatrepečejo roke kot bi hotel objeti svet, svoj dom in drage svoje...

Potihne glas zvona, le sveča trepetaj umirajočemu v desnici...

K. I.

RASPRODAJA STROJEV Lokomobila Lanz 10 Atm god. 1919. Motor Ganz Budapest 55 HP. 165 borung 600 okret 4 cil. drveni plin. Motor Vrhanka 14-18 HP. nafta, Vršalica Umrath 1200. Vršalica Marschal 1000, auto 1 tona vsi stroji so kak novi. Fritz Štefan, Dolnja Lendava.

„HIZICKI DOMAČOJ“

Počilc Jožef l žena, Cercottes. Prečastiti gospod Klekl! Že dolgo časa se vam nesam javo iz tujine. Prve like bi vam kaj drugo pisao, vas oba z ženovo lepo pozdravlava i vam veselo zdravje želeva od Gospodnoga Boga in od Blažene Device Marije. Naznanjam vam, da redno dobivaš do eti mao. Kak potrebni

so nam tej listi v tujini! Eščednok vas lepo pozdraviva. Podravlava tudi svoje starše i vse domače.

Pozdrave pošilajo g. uredniki Novin, svojim domačim i poznancom: Püčko Ludvik a Genicourt, Lončarović, roj. Penhofer Anica i mož Pavel a Ambrieres, Francija.

Kmečko gospodarstvo.

Večkrat se čuje mnenje tega ali onega sloja, da kmet lahko žive in gospodariti, ma svojo zemlo, štera je živ kapital, ki mu poleg „udobnega“ življenja donaja prav lepe obresti in množenje gospodarstva.

Že večkrat se je sprožila misel za kmečko knjigovodstvo, zanimalo me je pred par leti, kakšna so naša posestva in njih rentabilnost ali nerentabilnost. Tako sem začel in vodil že par let skromno bilanco od svojega malega posestva.

Katasterska uprava beleži 4 in pol orala oralne zemlje, 3 orale travnikov in 3/4 orala vrta, skupno 8 1/4 oralov. Na kmetiji nas je delala 4—5 članska družina. Ob novem letu sem redil 4 glav goveje živine in toliko svinj ter je bila skupna vrednost 4.400 din.

Posejana površina zemle po kulturaj, nje pridelek in vrednost po ceni, ki je vladala v tem času, je znašala: 1) 1 1/4 orala pšenice 610 kg je 976 din. 2) 1 1/2 orala žita, 890 kg, je 1335 din. 3) 3/4 orali koruze 950 kg, je 1045 din. 4) 1/2 orala prosa 550 kg, je 550 din. 5) 1/2 orala krompirja 3000 kg, je 950 din. 6) 1/2 orala ajde 300 kg, je 360 din. 7) 3 orale travnikov je dalo 4000 kg sena v vrednosti 1425 din in še ostali razni letni pridelki 1200 din. Torej je skupna vrednost 7841 din, če se pa odšteje vrednost posejanega semena 1200 din, ostane vrednost pridelkov 6641 din.

In zdaj še naj tu navedem obračun dohodkov in izdatkov. Dozidki: pretečeno leto ni bilo preveč izdatkov ter je prenesek znašal 900 din gotovine. Pre-

jemkov iz poljedelstva je bilo 199 din, iz sadjarstva nič, vinarstva nič, iz živinoreje 1109 din, čebelarstvo nič. Skupni denarni dohodki 2208 din. Vrednost doma porabljeni pridelkov 6641 din. Skupna vrednost 8849 d. Všet ni je dohodek od peruninstva in mleka, ki pa niti ni bil zadosten za kuhinjske potrebe.

Izdatki. Nakup živine 505 din, davki in doklade 469 din, živila 460 din, zdravljenje 123 din, popravila in nakup orodja 95 din, razni potni stroški 90 din, za drva 449 din, vrednost doma porabljenih pridelkov 6641, skupni stroški znašajo 8824 din. In sedaj sem odšel od skupnih letnih dohodkov na koncu leta ter dobil tole zanimivo sliko: 8849 din dohodkov in 8828 din izdatkov; ostane 21 din gotovine. Vrednost živine koncem leta je bila približno 4600 din.

Tako je kljub temu, da je prenesek iz prejšnjega leta bil nemali, gospodarska bilanca po najboljši prevdarnosti bila pasivna. Kaj je to, če je živinski prerastek kazal 200 din prirastka, kje je pa potem gnoj, celoletno delo, večlanske družine obleka, obutev itd.

Povdarjam, da je to ne nikšja prazna fraza, ampak čisti knjigovodski iskaz celoletnega gospodarjenja, čeravno ni tako natančen in popoln, kakor bi moral biti v resnici.

Vsaj 50 % naših kmečkih gospodarstev ne donaja zadostnega obstanka na kmetiji vsem članom družine; rečem, 50 procentov niti za najpotrebnejše človeško življenje. Kaj pa še tedaj, ko pride nesreča, beteg, gospodarska popravila in druge nesreče na polji. Kolikor mu preostaje časa, si pa mora vsak izven svoje kmetije služiti za ostale osebne potrebe, obleko, obutev, naročnino, članarino itd.

„Domoljub“ je v eni izmed številik prinesel na uvodnem mestu dobro misel pisca, v čem je rešitev kmeta. Kmečko vprašanje — socialno vprašanje, kjer navaja slabo stališče našega kmeta in primerja z modernim naprednim danskim gospodarstvom.

Kosmo žev novem letu, bi si moral vsak kmetovalec ob zaključku obračuna sestaviti tudi gospodarski preračun. Ali je za njega to mogoče? Mislim, da ne! Saj ne more preračunati niti dohodkov, niti izdatkov, ker ne zna od čega sprejme, ali če sploh sprejme, kakšna bo letina, pridelek njiv, vremenske prilike in nje nesreče, katere skoraj vsako leto uničujejo naše imetje.

Druge je seveda življenje naprimer enega uradnika, ki ima redno mesečno plačo in si lahko izračuna toliko na to in to, ter tako zna celoletni dohodek in izdatek.

Večkrat se pitamo, zakaj živimo v tujino, v mesta ter se tako odtujujemo domačoj grudi. Ali ni to zadosten vzrok, da poleg celoletnega truda in dela nemamo materijalnih sredstev za preprosto življenje.

Po končanju teh vrstic sem pobral tudi jaz najpotrebnejše svoje reči ter me zajela tujina.

Štefan Glavač.

Kak je Majkeš v gradi služo.
(Pripovedka)

Živel je mati, štera je mela sina. Zvala ga je za Majkeša. Gda je dečak bio star 10 let, je bio močen, kak kakšiteč moški, zato ga je mati nagučavala, naj ide po sveti.

Majkeš se je včasij napoto. S sebov je vzeo samo falaček krüha, nato pa je vzeo slovo od matere i odiše v širni svet.

Med potjov ga je srečao šterc i ga proso miloščino, Majkeš je z turbe zeo krüj, polovico je dao šterci, drugo polovico pa si je sam potrošo. Nato je nadalüvao pot.

Na večer je prišeo v grofovski grad i je proso, če ga vzemejo v službo. Grofi je bio povoli, zato ga je vzeo za lapca. Pogodila sta se, ka namesto plače grofa ednok plüsne, gda njemu preteče leto. Grof je to privolo.

Gda je Majkeš v gradi služo že pol leta, je gratao tak močen, da je po dve drevi ednok vö zmekno, ne da bi trbeto krčiti. Za toga volo so se ga vsi bojali, najbolje pa ešče grof, šteri je čakao na plüsko. Noč i den si je premisslavao, kak bi se Majkeša rešo. Nazadnje pa si je le zmisllo:

Dao je skopati globoki štüdenec, šteroga naj bi Majkeš pozidao. Gda pa je on začno zidati, so lapci začali na njega metati cigle. Tüdi grof je prišeo gledat i se je z Majkeša šengaro.

Majkeš je pa nikaj ne poslušao, nego je cigle lovio i je metao k nogam, ar je tak štüdenec zakapao. Grofi pa je to ešče ne bilo zadosta. Dao je pripelati velki zvon, šteroga so vrgli na Majkeša. Majkeš pa je zvon zgrabo s svojimi močnimi rokami i si ga je djao na glavo, nato pa je kričao grofi:

„Grof, Bog plati na kranščaki! Sunce me je tak že preveč žgalo, zdaj de mi pa kranščak denok senco delao.“

Grof je pá völo naj lüčajo cigle na Majkeša. Cigle pa je nej kapalo na njega, nego na njegov velikanski kranščak tak gost, da je Majkeši na glavi zvonilo. Lapci so vse cigle zmetali v štüdenec, zato so štüdenec zasipali. Majkeš pa je z velikanskim kranščakom prišeo na svetlo.

Drügo zajtro zaran, je grof lapce zgono v log po drva. Vsi lapci so zaran stanoli, samo Majkeš je spao do osme. Slednjič je tüdi on stano, nato pa je za-

čao krmiti živino. Gdaj je naktmo, je jünce vpregeo i se odpelao za pajdaši. Komaj se je pripelo v log, so drügi že pelali drva domov. Majkeš je skočlo z kol; pa je začao vö mikati dreve i lüčati na pot, da drügi lapci neso mogli naprej.

Majkeš se je nato odpeloko svojimi küpi, gde je jünce izpregeo i je püsto na pašo. Dokeč je on nakladao, so njemi vukovje jünce raztrgali. Za toga volo se je Majkeš tak razčemero, da je vse vuke spolovo i nje vpregeo namesto jüncev. Zveri so nekaj časa tülle, dokeč jih je nej Majkešov bič skroto.

Majkeš si je nato skozi log napravio cesto, ne da bi šo mimo pajdašov, šteri so žagali i s poti kotali drevje, da bi hitrej prišli domov.

Gda se je Majkeš bližao domi je od nekod prileto vrag i je na kolaj potro edno kolo, nato pa je šteo palik odleteti. Majkeš pa ga je zgrabo i njemi je z bičnjekom vračo grešne čunte, da je vrag začao stonjati i ga prositi naj ga püsti pri življenji. Majkeš ga je resan püsto, gda njemi je vrag oblübo, da bo namesto potača on gor držao kola.

Grof je tisto zajtro bio posploj pri okni. Gledao je, gda pripelajo lapci drva. Majkeša je že oddaleč zagledao, zato je dao dveri dolji zabiti, da ne bi prišeo notri.

Gda je prišeo Majkeš k grajskim dveram, je njemi grof z balkona kričao, naj kola pripela prek zida, ne da bi napravio kakši kvar. Drva pa naj bodo vküp zožagana i scepšana. Majkeš je vragi zapovedao, naj njemi to napravi. Gda njemi je kola prek zida zdigno, je Majkeš vragi zapovedao, naj njemi to napravi. Gda njemi je kola prek zida zdigno, je Majkeš vragi zapovedao, naj prinese na kola kolou. Da njemi je to tüdi včino, ga je Majkeš püsto.

Grof je zdaj sprevido ka nikaj ne napravi, zato je Majkeša püsto pri meri. Dva dni pred majkešovim zasluženim letom, pa ga je pozvao grof pred sebo. Ponüjao njemi je polovico grofije. Majkeš pa je tem nej šteo nikaj čüti. Nazadnje se je li omehčao. Pogodila sta se, da grof Majkeši prepüsti celo grofijo, sam pa grata lapec. Majkeš je tak gratao grof, pa ešče dnes den žive, če je ne mro.

Pavel Gaál.

„Očka, ti ne delaš prav!“

Neki mož je nevarno zbolel. Misli je da bo umrl, zato je naredil oporoko. Naredil jo je tako, da po njegovi smrti prevzame posestvo najstarejši sin, ostale otroke pa izplača iz dediščine. Mož pa je kmalu okrevaj in raztrgal oporoko ter naredil novo. Takrat pa je za dediča navedel hčerko.

Hči pa ni sprejela dediščine. Ko jo je oče vprašal, zakaj ne sprejme, mu je odgovorila:

„Očka, ti ne delaš prav! Prvorojenec je vselej lastnik vsega imetja, zato te očka prosim, njemu zapusti. Jaz ne sprejem.“

Mož je spoznal, da hčerka govori resnico, zato je naredil oporoko po njenih željah.

V šoli.

Vučiteo: Pa si se šče nej včüo. Zakaj pa maš knige?

Tinec: Zato ka ne nosim prazne turbe v šolo.

Našim pradedom - od leta 640 do 1940.

Živeli ste ljudje, kot mi živimo, po zemlji tej, kot mi, ste vi hodili, sledov pa ni za vami, ne stopinje, ni vemo eno le, vi tu ste bili.

Živeli ste življenje po teh gorah, po klancih, ob potokih, po dolinah, kako vam bilo je, ni izročila, morda ste skrivali se po strminah, pred zverjo, ki po šumah je v brigou, na skrivnem čakala, da vas naskoči, borili ste se z ognjem, z vodo, z vetrom, z viharji, s silo neke višje moči.

Kako ste vendar vi živeli tukaj, krompirja, sadja niste še poznali, lov na zverjad je bila vaša hrana, na kožah ste počivali in spali.

Vaš kruh, Bog se usmili teže hleba, z nogami gnetli ste ga, polivali, ko zrje stolčeno ste v kup zgostili, iz ilovice okrog ste peč zidali.

Ob ognju ste se greli in družili, v življenje skupno, kakor ena čreda, živeli prosto ste življenje svoje, in skromna bila vaša je beseda.

Imeli ste vodnika, kralja Samo, kralj Karol Veliki vas je naselil, do Mure, Eibe, Visle, Tise zemljo Slovanom v večno last je vam podelil.

Let tisočtristo je, kar tu rodovi, Slovani prebivalci so ostali, prišli so Huni, Turki, strah Evrope, čeprav na tisoče so vas poklali, slovanski rod ostal je na tej zemlji, svobodni — nikdar hlapec več podložni, da pa sovražnik ne zdrči k nam v temi, bodimo bratje v eni misli slozni.

Vsi v eni misli, vsi za očetnjavo, vsi roke v bran za čast in moč slovanstva, če pridrve krčela tuje jate, v verige nas uklenit v noč pregnanstva, stojimo trdno in se ne podajmo, Slovanov je kot listja in kot trave, očaki naši tukaj so živeli, ohranil tu se rod bo majke Slave.

Le šumi Mura, Elba, Visla, Tisa, slovanske zemlje tiha zaročnica, iz veka v vek let tisočtristo šteješ, ostala vekomaj boš tu lastnica.

Živeli ste ljudje, kot mi živimo, pradedje naši, slavne zgodovine,

očaki hrabri, klanjamo se prahu, spominu vašemu iz src globine.

„Na veke slavni!“ kličemo v daljino, tja, kjer počivate sen vekivečni, Slovenske Krajine stražarji zvesti, potomci pa živimo v miru srečni.

Neka stara zgodovina, spisana v prekmurščini, menda iz l. 1848. — piše o prvem naseljenju Slovanov na naši zemlji sledeče: Prvi narod na tej zemlji so bili Panonci v Panoniji. Avari so iz Azije prišli okrog l. 556. po Kristusu. Vodil jih je vojvoda Kagán. Ko so neke popotne narode premagali, so se podali v Panonijo, to je bila sedanja naša zemlja in vsa sedanja Madžarska. Bili so zelo divji, mnogo pokrajim rimskega in carigradskega cesarstva so si podjarmili. Drli so vedno naprej. Postali so močni in bogati. Z ljudmi so neusmiljeno ravnali. Stanovali so v varih, to so bile pet do šest milj dolge, z zemljo zagrajene optote. Ležali so na kožah in živeli prav živalsko življenje. Pijančevali so, hodili na ropanje k drugim ljudem. Ob lepem vremenu so bili pod milim nebom, drugače so se zarili v luknje. Streljali so zveri in se tako preživljali. Po prihodu Horvatov v Dalmacijo, so jih Hrvatje pregnali s svoje zemlje. Prišli so do Mure, a ker se niso dali krstiti, jih je cesar Karol Veliki l. 640. pregnal in našo zemljo ter sploh zemljo ob Muri, Elbi, Visli in Tisi naselil s Slovenci, ki so prišli iz Azije. Uporne Avare pa je pregnal nazaj v Azijo l. 791. Kralj Samo pa je dal Slovincem Korosko, Štajersko, Češko Moravsko, Lužičko, kar je vzel Avarcem, bežečim nazaj v Azijo. To je bila Samova država, prvo ujedinjenje vseh Slovanov. Bila je močna slovanska država, ki pa je po Samovi smrti razpadla, ker Samovi sinovi niso bili edini in so se tudi narodi med seboj prepirali. Vedno še pozneje je nesloga močne slovanske države vničila.

Pa tudi Slovenci so zapadli nazaj v poganstvo. Veliko pokrščanje je izvršil šele ogrski kralj Štefan I. Niti takrat še niso hoteli postati vsi kristjani i so postali zopet pogani. V teku 11, 12. in 13. stoletja je poganstvo popolnoma izginito.

M. Zalar.

PENEZ

London 1 fúnt 173—217 Din
Pariz 100 frankov 98—123
Newyork 100 dol 4424—5520
Nemška marka 1470—1490

Sodarske (pintarske)

pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu
Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo.
Nastop tako j.

KÜPIM ČEBELE v košaj i panjaj. Mlade roje prve, jegnjedove i topolove blanje. — Zadnje ceno pošlati pod „čebele poštno ležeče Martjanci.“